

Pexels-photo-5205675

Regulatieve huidverzorging is preventieve gezondheidszorg

De huid kan een spiegel zijn van verschillende inwendige ziekten. De schoonheidspecialiste kan tot op zekere hoogte bijdragen aan een vroegtijdige opsporing van de aandoeningen en zo een belangrijke rol spelen in de preventieve gezondheidszorg. Een artikel van dr. med. Frederique Heim & dr. phil. nat. Nana Heim.

Onze huid is het grootste grensorgaan tussen ons lichaam en de omgeving. Omdat het lichaam voortdurend moet worden beschermd tegen binnendringende vijandige micro-organismen, is het belangrijk dat ons afweermechanisme, het immuunsysteem, bijzonder goed vertegenwoordigd is in de huid.

Het immuunsysteem van de huid staat in zeer nauw contact met het immuunsysteem van de aangrenzende slijmvliezen van de luchtwegen en het maag-darmkanaal (bronchiën, longen, slokdarm, maag en darmen). De cellen en moleculen van het immuunsysteem patrouilleren voortdurend door het lichaam om eventuele schade op te sporen en te herstellen. Er is een constante uitwisseling van informatie tussen alle onderdelen van het immuunsysteem. Het is dus logisch dat de informatie over een verstoring uiteindelijk arriveert in de huid en daar in veel gevallen wordt weerspiegeld als een ziekteverschijnsel.

Vroege opsporing vergroot kans op genezing

Soms kan het van levensbelang zijn dergelijke symptomen vroegtijdig te onderkennen. Bij ogenschijnlijk gezonde mensen kunnen huidveranderingen ontstaan die kunnen wijzen op ernstige inwendige ziekten. Het negeren van deze symptomen kan hun gezondheid in gevaar brengen. Dat is bijvoorbeeld het geval bij een kwaadaardig melanoom dat in een vroeg stadium van ontwikkeling eventueel nog te genezen is. Dit geldt ook voor de kleine gele xanthomateuze papels die een teken kunnen zijn van vetstofwisselingsstoornissen (hypercholesterolemie / hyperlipidemie / hyperlipoproteïnemie) die kunnen leiden tot levensbedreigende hart- en vaat-aandoeningen tenzij ze op tijd worden behandeld.

De schoonheidsspecialiste heeft de kennis om dit tijdig te onderkennen. Voor alle huidveranderingen die lokale symptomen van een systemische ziekte zouden kunnen zijn, zal zij haar klanten adviseren naar een arts te gaan voor een diagnose.

Symptomen die kunnen wijzen op systemische aandoeningen zijn vooral ernstige ontstekingen die lang aanhouden. Bijvoorbeeld kleur- en structuurveranderingen van de huid, vaatveranderingen, hematomen, blaren en blaasjes, uitgebreid erytheem vooral in het neus- en wanggebied en jeukend, nattend eczeem.

Enkele voorbeelden:

Acanthosis nigricans

Symptomen: donkerder worden van de huid. De huidlijnen worden scherper door pigmentafzettingen in het onderste deel van de rimpels. Het huidoppervlak ziet er gerimpeld uit, hyperkeratotisch en vuil (maar dat is het niet!).

Voorkeursplaatsen: vooral in de oksels, nek, elleboogholte en boven op de knokkels van de vingers.

Mogelijke oorzaken: erfelijk bepaald, endocriene aandoeningen zoals diabetes mellitus, obesitas, medicijnen bij een behandeling met glucocorticoïden, anticonceptiva, nicotinezuur in hoge doses, maar ook carcinomen.

Dermatitis herpetiformis (ziekte van Duhring)

Symptomen: pijnlijke, drukgevoelige huiduitslag die bestaat uit op herpes lijkende, sterk jeukende rode, bultjes en blaasjes.

Voorkeursplaatsen: vooral op de onderbenen aan beide zijden, maar niet symmetrisch, knieën, strekzijde van de ellebogen, hoofd, nek en schouders.

Mogelijke oorzaken: infectie door β -hemolytische streptokokken, orale anticonceptiva, sarcoïdose (*longziekte*), colitis ulcerosa (*ontsteking van de dikke darm*).

Systemische lupus erythematoses

Symptomen: helderrood, licht oedemateus, scherp begrensd erytheem met fijnmazige schilfering. De plekken kunnen deels bedekt zijn met korsten en kapot gaan en dan littekens of deuken achterlaten in de huid.

Systemisch betekent dat het veel organen van het lichaam aantast. Lupus komt van het Latijnse woord voor wolf en verwijst naar de kenmerkende vlinderachtige huiduitslag op het gezicht die lijkt op de markeringen op het gezicht van een wolf.

Erythematoses betekent rood in het Grieks en slaat op de roodheid van de huiduitslag.

Voorkeursplaatsen: op het gezicht in vlindervorm, op beide wangen en over de neusrug.

Verder op de handen en de rug van de vingers (maar niet op de knokkels), in het haar.

Mogelijke oorzaak: SLE is een auto-immuunziekte die niet alleen de huid, maar ook veel andere organen aantast.

Reuscelarteriïtis

Symptomen: de oppervlakkige arterie temporale (slagader bij de slaap) is gezwollen, uitpuilend, kronkelig, met nodulaire verdikking. Erytheem van de huid. Postinflammatoire hyperpigmentatie over de aangetaste slagader.

Systemische symptomen: hoofdpijn, pijn in de hoofdhuid.

Mogelijke oorzaken: onbekend.

Hyperthyreoïdie – te snel werkende schildklier

Symptomen: warme, vochtige, zachte huid, rode handpalmen, erytheem, roze tot vleeskleurige papels, plaques en knobbeltjes.

Het hoofdhaar is dun en zacht.

Vingernagels: de vorm van de nagels is anders dan normaal doordat de nagels groter, rondachtig van vorm en sterk naar buiten gebogen zijn (Plummer's nail).

Mogelijke oorzaken: verstoring van de homeostase van de schildklierhormoonafscheiding. Auto-immuunprocessen lijken een belangrijke rol te spelen in de ontwikkeling.

Hypothyreoïdie – te traag werkende schildklier

Symptomen: koude, droge, ruwe huid. Een bleek, pafferig gezicht met myxoedeem.

Het hoofdhaar is droog, dik, pluizig en broos.

De vingernagels zijn dun en groeien langzaam.

Mogelijke oorzaken: thyroïdectomie (schildklieroperatie) of radiojoodbehandeling van de schildklier, productie van circulerende anti-thyroïde antilichamen, ziekte van Hashimoto.

Xanthelasma palpebrarum

Symptomen: licht verheven bultjes in de ooglidhuid. Door een opvallende gele kleur worden ze cosmetisch storend gevonden. Het is geen symptoom van een ernstige ziekte.

Patiënten gaan met dit probleem graag naar de schoonheidsspecialiste.

Een xanthoom kan een symptoom zijn van een algemene stofwisselingsziekte en dient daarom in elk geval aan de arts te worden voorgelegd. Het advies van een schoonheidsspecialist kan levensreddend zijn.

Porphyria cutanea tarda

Dit is een huidaandoening die vaak verkeerd wordt ingeschat en vooral in de zomer optreedt. We vinden het vaak bij vrouwen die orale anticonceptiemiddelen gebruiken en bij mannen die een oestrogeentherapie volgen.

Symptomen: blaren gevuld met helder vocht op zonbeschenen delen van het lichaam, zoals de handruggen, de wangen, de slapen en ook op de voeten. Dit wordt veroorzaakt door de verhoogde lichtgevoeligheid van de huid. De blaren zijn wisselend van grootte, van enkele millimeters tot enkele centimeters, en zijn meestal pijnloos. Wel kunnen ze soms bloed bevatten. Na openbarsten van de blaren blijven littekens, donkere en lichte vlekken en gerstekorrels achter.

Mogelijke oorzaak: leverschade.

Meer informatie plus afbeeldingen zijn in te zien op sites als <https://www.huidarts.com/huidaandoeningen> en <https://www.huidziekten.nl>

Huid en grensorganen

De huid laat verstoringen in de andere grensorganen – die indirect contact hebben met de buitenwereld – heel goed zien.

- ▶ Ontstekingsprocessen in de maag tonen dikwijls ontstekingsbeelden op de huid. Tegenwoordig wordt vermoed dat er vaak een oorzakelijk verband is tussen rosacea en een helicobacter pylori-infectie van de maag of twaalfvingerige darm.
- ▶ Ernstige schimmelinfecties in het maagdarmkanaal leiden regelmatig tot een schimmel-infectie op de huid.
- ▶ Diabetes zorgt menigmaal voor een aanzienlijke atrofie van de huid.

In het geval van huidaandoeningen die door een inwendige ziekte worden veroorzaakt, zal elke cosmetische behandeling slechts in zeer beperkte mate effectief zijn.

In dit geval is het belangrijk om de klant te overtuigen van de noodzaak van een medisch onderzoek en eventuele behandeling in het belang van het succes van een optimale huidverzorging. Zodra de oorzaak van de aandoening is weggenomen, kan de huid met meer succes worden verzorgd.

Auteur: dr. med. Frederique Heim en dr. phil. nat. Nana Heim – Beauty Forum 6/96

Vertaling en bewerking: Carine Engelen-Fraikin – september 2023

Geredigeerd door: Drs. Tiny Zwemmer – januari 2024
